

NOTAT

Prosjekt: **Naturtypekartlegging Luskeråsen, Øystre Slidre**

Notat nr: **NRAS-NOTAT NR. 23-08-10**

Emne: **Naturtype- og artskartlegging ifm. regulering for hyttefelt på Luskeråsen i Valdres**

Oppdragsgiver: **Luskeråsen Vel**

Kontaktperson: **Styreleder Jan Georg Vedeler (mob. 951 22 780/e-post: jgvedeler@gmail.com)**

Forfatter av denne rapporten: Erlend Tandberg Grindrud

Kvalitetssikring: Ole Tobias Rannestad

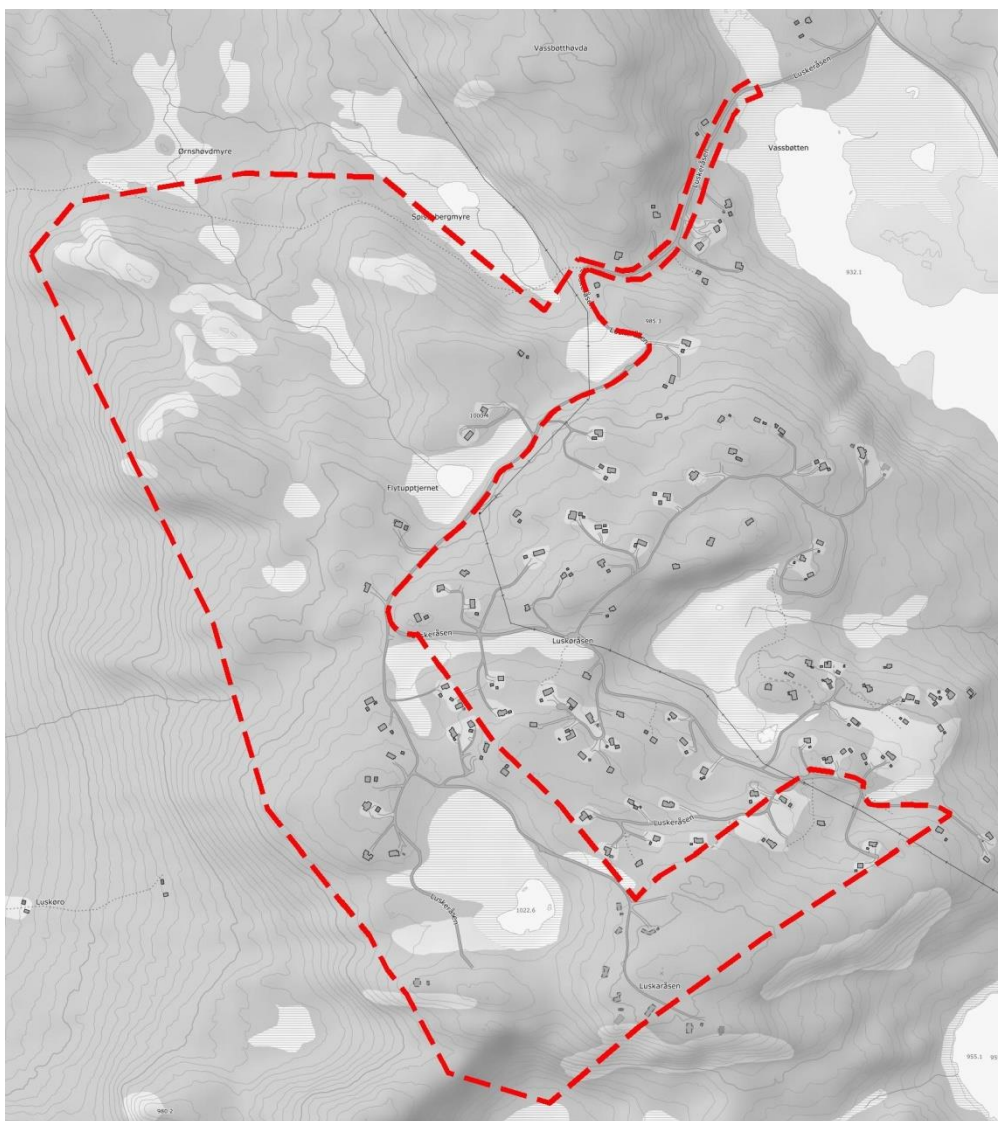
Dato: 10.08.2023

Naturtype- og artskartlegging på Luskeråsen, Øystre Slidre kommune, ifm. utarbeidelse av reguleringsplan for hyttefelt

1.1 Bakgrunn

I forbindelse med planlagt fortetting av hyttefelt og hyttebygging i mindre påvirkede arealer på Luskeråsen i Valdres, har hytteforeningen Luskeråsen Vel kontaktet NaturRestaurering AS (NRAS) for en naturfaglig vurdering av området. Luskeråsen vel er av oppfatning av at hytteplanene kan påvirke naturmangfoldet på Luskeråsen, og ønsker en uavhengig vurdering av naturmangfoldet i planområdet.

Det foreligger foreløpig få detaljer om planlagt infrastruktur, antall hytter og hyttenes eventuelle plassering innenfor planområdet, men varsel om oppstart av detaljreguleringsplan [1] ble offentlig tilgjengelig 14.06.2023. I oppstartsmeldingen vises planområdets avgrensning (Figur 1). Planområdet er for øvrig 915 dekar stort og dekker eiendommene med gårds- og bruksnummer 34/1, 36/12, 36/8, 36/118 og 36/18, samt flere mindre eiendommer.

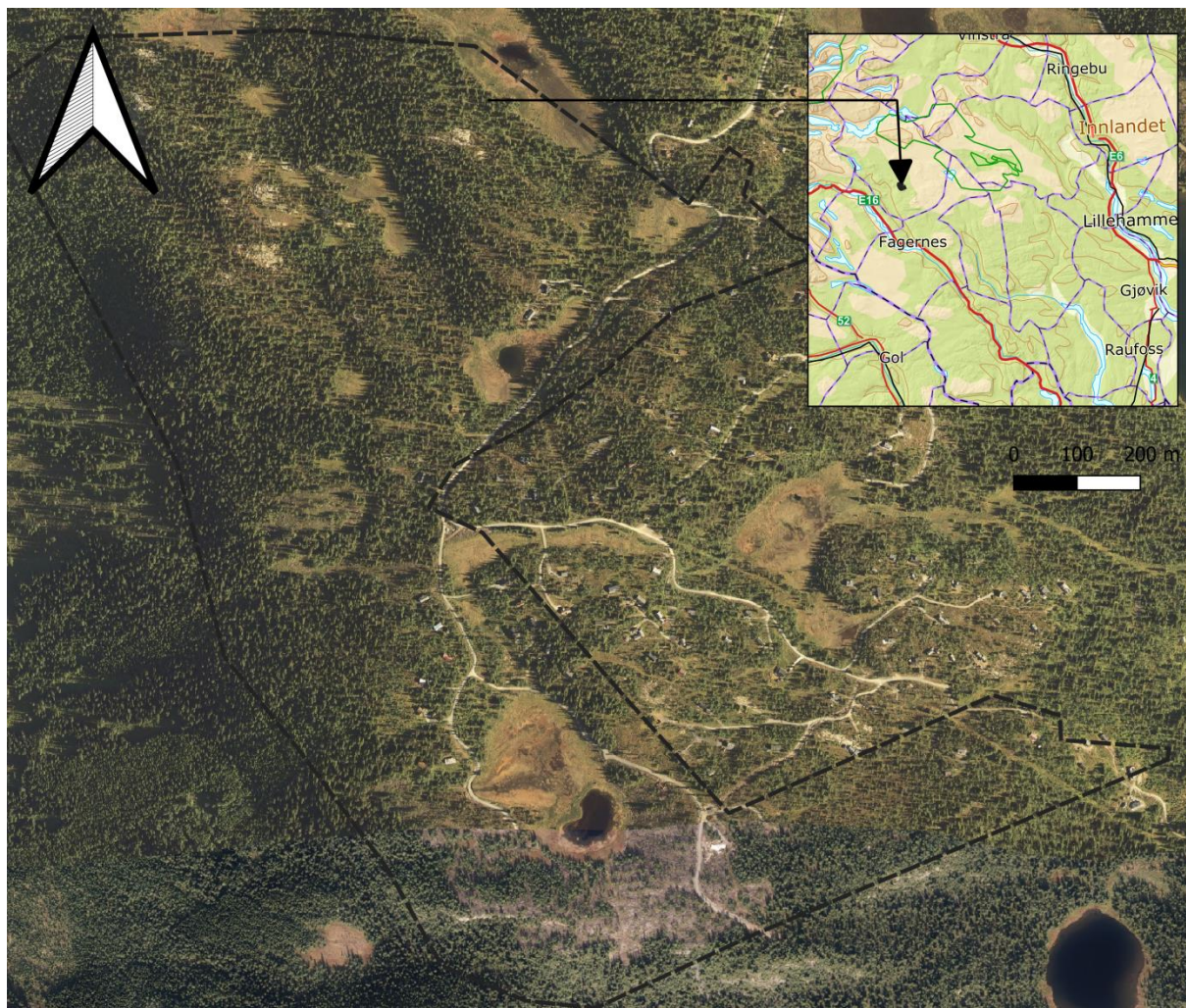

Figur 1. Planavgrensning for reguleringsområdet på Luseråsen der nye hytter og tilhørende infrastruktur planlegges. Kilde: Øystre Slidre kommune [1].

1.2 Eksisterende kunnskap og befarings

Luskeråsen ligger 200-300 m vest for Rennsennvatnet, omkring 20 km vest for Langsua Nasjonalpark og nord for Fagernes (Figur 2), i Øystre Slidre kommune. Planområdet strekker seg fra ca. 900- til 1037 m.o.h. Skogen er i de høyestliggende partiene dominert av gran og bjørk, mens gran dominerer i søkk og lavereliggende partier. Feltsjiktet er i skogen dominert av blåbærlyng, og på myrer i landskapet vokser ulike graminider (gress og gressliknende arter) og andre karplanter og moser som ikke er særlig kalkkrevende.

Sentralt innenfor sørlig del av planområdet er det bygd ca. 14 hytter (Figur 2), som har blitt gradvis utviklet fra 1970-tallet [2]. Planområdet grenser i øst også mot hyttefelt som er utviklet i samme periode. I vest, sør og nord grenser planområdet mot ungskog/planteskog som har kommet opp etter flatehogst, samt mot basefattige og/eller intermediære myrer og skog i hogstklasse 5.

Figur 2. Satellittbilde fra området. Planområdet ligger innenfor sort, stipla linje. Kilde: Kartverket

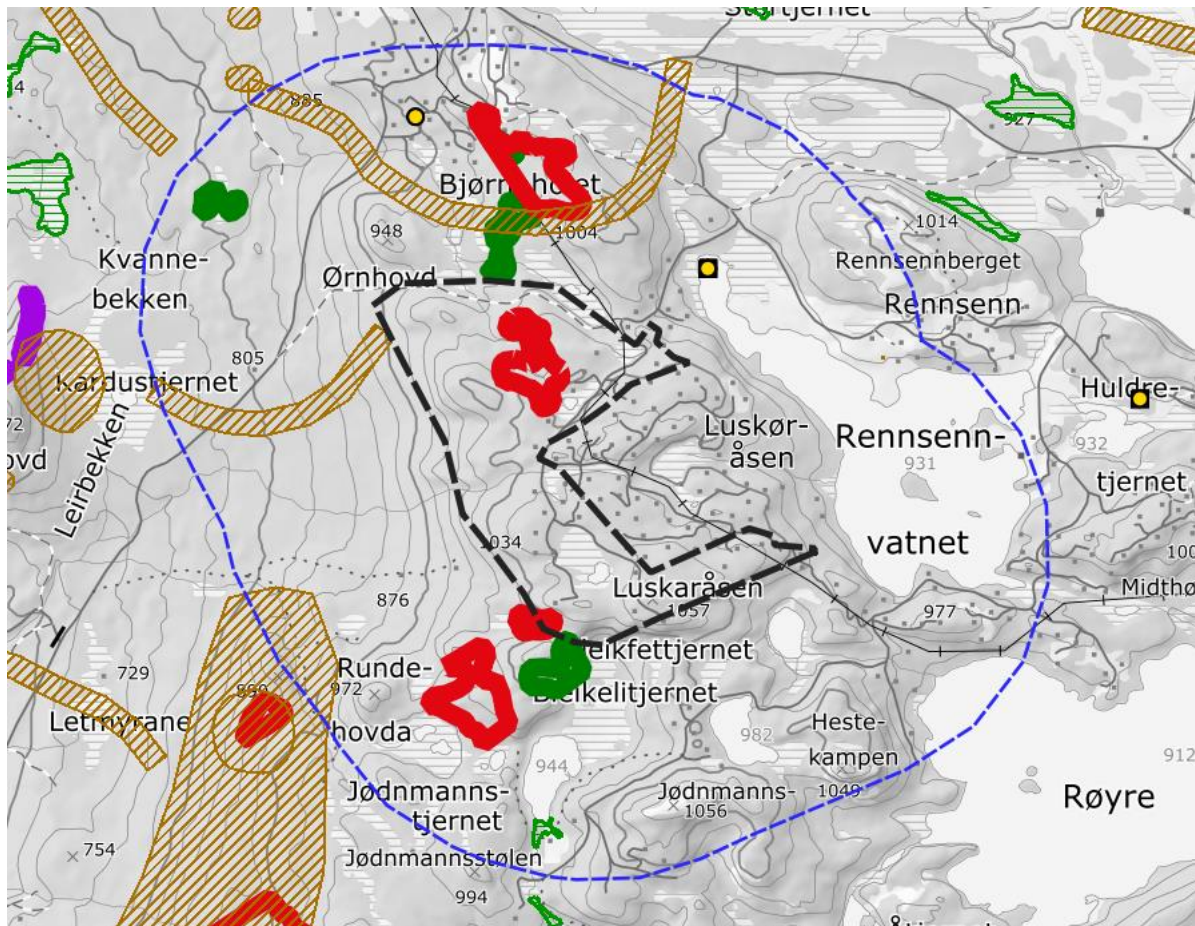
Det ble gjort søk i alle relevante databaser (Naturbase [2], Artskart [5], Økologiske grunnkart [3] og Kilden.nibio [6]) i forkant av feltarbeidet (søk utført 04.07.2023) for å undersøke

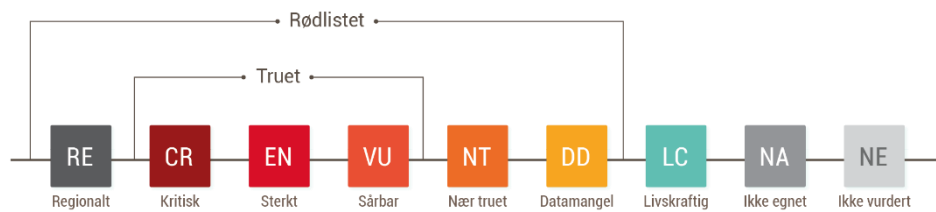
eksisterende kunnskapsgrunnlag. Planområdet ligger i nordboreal sone, noe som betyr at årsmiddeltemperaturen er nokså lav etter norsk målestokk. Berggrunnen består av arkose [3], som er en basefattig bergart, noe som gjør at området mest sannsynlig har lav pH og trolig gjør kalkkrevende arter sjeldne i området. Kalkkrevende arter er i nasjonal sammenheng relativt sjeldne, flere kalkkrevende arter er rødlistet, og kalkrikhet øker sannsynligheten for at myrområder eller skog utgjør naturtyper som kan kartlegges iht. Miljødirektoratets (MD) kartleggingsinstruks [4].

Innenfor planområdet er det ikke tidligere registrert DN-håndbok 13-naturtyper eller NiN-naturtyper. DN-håndbok 13 er Direktoratet for Naturforvaltning sin tidligere kartleggingsmetodikk, mens dagens naturtypekartlegging i hovedsak gjennomføres etter NiN-metodikk. Det er ikke gjort funn av rødlistede arter innenfor planområdet, og andre forvaltningsrelevante arter er heller ikke registrert. Nord i planområdet er det hos NIBIOs kartløsning Kilden registrert en nøkkelbiotop *Gamle trær* (Figur 3). Ved planområdets grense i sør er det også registrert en nøkkelbiotop *Gamle trær* og en nøkkelbiotop *Liggende død ved*.

Innenfor en skjematisk 1 km influenssone omkring planområdet er det i sør registrert en DN-håndbok 13- naturtype *Kroksjøer, flomdammer og meandreende elveparti* [2] (Figur 3), og i 2018 ble gammelskogsarten granmeis [5] (VU, Figur 4) registrert nordøst i influenssonen. Granmeisen har tidligere vært tallrik i fjellskoger i Norge, men er nå rødlistet på grunn av estimert bestandsnedgang på 30-50 % i tidsrommet 2011-2021 [7]. Flere elgtrekk er også registrert nord og sør for planområdet [2] og orrfugl er registrert med leveområde i sørvest.

Figur 3. Kart over planområdet og influenssone (1000 m radius; se blå stipla strek) som viser tidligere registrerte artsfunn og naturverdier. Røde og grønne polygoner med tykk strek er MiS-livsmiljøer (hhv. Gamle trær og Liggende død ved), brun-skraverte smale polygoner er trekkeveier for elg, brunskravert polygon i sørvest er orrfugl-habitat og grønn-skraverte polygoner er DN-håndbok 13-naturtypelokaliteter. Gul firkant indikerer sårbar art og gul sirkel betyr nær truet art. Kilde: Naturbase.

Figur 4. Arter vurdert til en av kategoriene DD, NT, VU, EN, CR eller RE betegnes som rødlistet (inne på rødlista). Arter i kategoriene LC, NA eller NE er ikke rødlistet. Kilde: Artsdatabanken

Befaringen ble gjennomført av vegetasjonsøkolog Erlend Tandberg Grindrud fra NRAS den 4. juli 2023. Under befaringen ble planområdet grundig kartlagt etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks fra 2023, basert på NiN 2.2.0, med registrering av rødlistede naturtyper [8], utvalgte naturtyper og naturtyper med stor økologisk funksjon. Rødlistede arter [7],

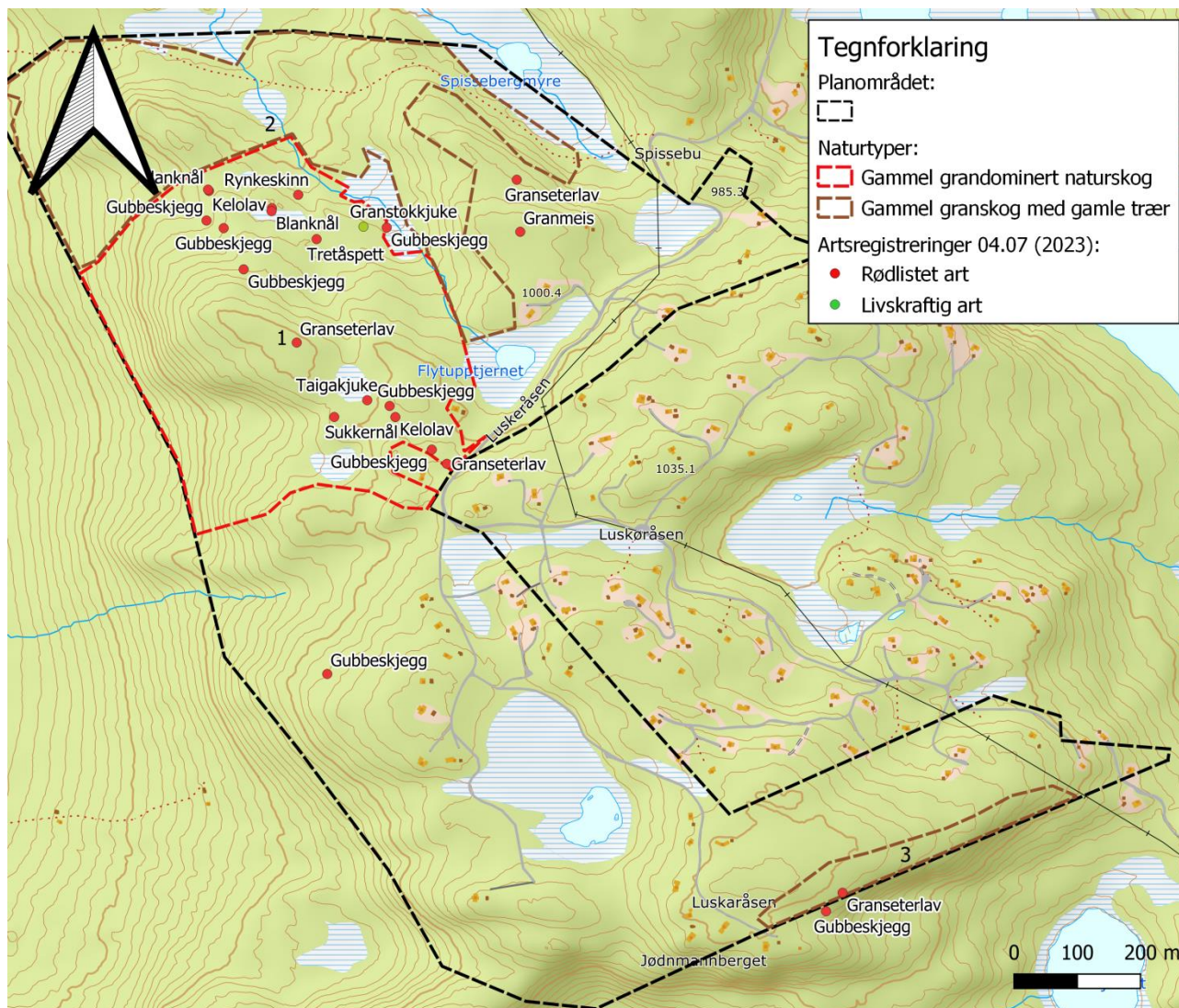
fremmedarter [9] og signalarter som kan fortelle noe om naturmiljøet (eksempelvis om kalkrikhet eller økologisk kontinuitet) ble også ettersøkt. Rødlistede arter er arter som forekommer naturlig i Norge, men som vurderes å ha risiko for å bli utryddet. Fremmedarter er arter som opptrer utenfor sitt naturlige utbredelsesområde, og som regnes som uønskede i Norge.

1.3 Resultater

Det ble registrert en naturtype *Gammel grandominert naturskog* (Figur 5, Tabell 1, Bilder 1-3) med *Svært høy kvalitet* iht. MDs kartleggingsinstruks innenfor planområdet. Det ble innenfor planområdet også registrert to lokaliteter med *Gammel granskog med gamle trær*, den ene med *svært høy kvalitet* (Figur 5, Tabell 2, Bilde 4) og den andre (Figur 5, Tabell 3, Bilde 5) med *høy kvalitet*.

Innenfor planområde ble det totalt registrert ni rødlistede arter (Figur 5, Tabell 4), fordelt på åtte nær truede (NT) arter og én sårbar (VU) art. Seks av artene var lav (gubbeskjegg, granseterlav, kelolav, blanknål, druelav og sukkernål) av kategori NT, én var vedboende sopp (rynkeskinn) av kategori NT, og to var fugler (spor etter tretåspett, NT, og direkte observasjon av granmeiser, VU). Totalt åtte av de rødlistede artene ble funnet innenfor naturtypen *Gammel grandominert naturskog*. I tillegg ble mest sannsynlig taigakjuke (VU) registrert (bilder ble sendt til ekstern biolog Jon Klepsland for identifisering) i naturtypen *Gammel grandominert naturskog*, men innsamlet materiale venter på bekreftelse ved mikroskopering.

Figur 5. Kartskisse over planområdet, med avgrensning av naturtyper og artsregistreringer fra befaring den 4. juli 2023. Se Tabell 4 for artskoordinater og detaljer om artsfunn.

Tabell 1. Tabellen inneholder beskrivelser av lokalitet nr. 1 (rød stiplet strek) i Figur 5.

Lokalitetsnavn, areal	Luskeråsen nord 1, 246 dekar
Naturtype	C12.1 Gammel grandominert naturskog
Utvalgskriterium	Naturtype med sentral økosystemfunksjon
Rødlistestatus	Nei
Kartleggingsenhet(er)	T4-C-1 Blåbærskog
Usikkerhetsbeskrivelse	Ingen usikkerhet
Tilstandsbeskrivelse	Naturtypen har ingen slitasje eller spor av tunge kjøretøyer, noe som iht. instruksjonen gjør at tilstanden vurderes som god .

Naturmangfoldsbeskrivelse	Naturtypens areal (246 daa) gjør at naturmangfoldet vurderes som stort. For øvrig ble de rødlistede artene kelolav (NT), granseterlav (NT), blanknål (NT), gubbeskjegg (NT), druelav (NT), sukkernål (NT) og rynkeskinn (NT) funnet i naturtypen. Mulig taigakjuke (VU), gjenkjent på tilsendt bildemateriale av biolog Jon Klepsland, men som venter på bekreftelse ved mikroskopering, ble også funnet. Hakkespor etter tretåspett (NT) ble også registrert. Det ble registrert moderate mengder liggende død ved (ca 4 læger per daa) og stående dødved (ca 2 gadd per daa) i naturtypen. En stor andel av grantrærne er i alderssjiktet 150-200 år, med enkelttrær på anslagsvis 300-350 år. Indikasjoner på høy alder er grov barkstruktur, lys bark, nedhengende forvridde greiner, stammevidning og pistrete avflata kroner. Mange av fjellbjørkene i naturtypen er også gamle, noe som bl.a. signaliseres ved at granseterlav finnes på en stor andel av bjørketrærne (og grantrærne) i naturtypen. Naturtypen har tidlig gjennomgått plukkhogst, men dødvedkontinuitet er til en viss grad opprettholdt, noe funn av kontinuitetselmenter og rødlistearter bekrefter. To steder ble det funnet brannspor (kullrester) på høystubbe av furu og rotvelt. Brannspor indikerer historisk brannpåvirkning. Naturtypen er dominert av gran, med innslag av fjellbjørk, og noe furu i grunnlendte partier og omkring myrer. Lokalteteten er i vest kuttet av prosjektgrensen og ble besøkt utenfor soppsesong.
Lokalitetskvalitet	Svært høy kvalitet

Bilde 1. Naturskog innenfor naturtypen Gammel grandominert naturskog. Mulig taigakjuke (VU) ble funnet under delvis overgrodd låg nederst i bildet.

Bilde 2. Enkelte trær innenfor naturtypen Gammel grandominert naturskog er anslagsvis oppimot 350 år gamle. Grantreet midt i bildet har nedhengende greiner, stammevridning og grov og lys bark, noe som indikerer høy alder.

Bilde 3. Naturtypen Gammel grandominert naturskog. Bildet er tatt i øst-vest retning, fra myr.

Tabell 2. Tabellen inneholder beskrivelser av lokalitet nr. 2 (lengst nord) i Figur 5.

Lokalitetsnavn, areal	Luskeråsen nord 2, 182.7 dekar
Naturtype	C12.2 Gammel granskog med gamle trær
Utvalgskriterium	Naturtype med sentral økosystemfunksjon
Rødlistestatus	Nei
Kartleggingsenhet(er)	T4-C-1 Blåbærskog
Usikkerhetsbeskrivelse	Det er noe usikkerhet knyttet til naturtypens avgrensning i øst ved Spissbergmyre. Det er under tvil vurdert at tettheten av gamle trær i øst er stor nok til at området inkluderes i naturtypen.
Tilstandsbeskrivelse	Naturtypen har ingen slitasje, innslag av fremmedarter eller spor av tunge kjøretøyer, noe som iht. instruksen gjør at tilstanden vurderes som god .

Naturmangfoldsbeskrivelse	Naturtypens areal (182,7 daa) gjør at naturmangfoldet iht. MDs kartleggingsinstruks vurderes som stort. For øvrig ble de rødlistede artene granseterlav (NT) og gubbeskjegg (NT) observert innenfor naturtypen. De to artene er ikke kartfestet fordi begge er svært vanlige innenfor mye av planområdet. Det ble registrert lite stående (ca 1 gadd per daa) og liggende (ca 1 låg pr daa) dødved, noe som tyder på at området er nokså intensivt plukkhogd. Det er tydelig forskjell i historisk plukkhogstintensitet mellom denne naturtypen og tilgrensende naturtype <i>Gammel grandominert naturskog</i> i vest. Funn av gubbeskjegg og granseterlav indikerer noe tre-kontinuitet i området. Gran er dominerende treslag, med innslag av fjellbjørk, spesielt i høyereliggende partier i naturtypen. I feltsjiktet vokser blåbærlyng. Lokalt er nord og vest kuttet av prosjektgrensene.
Lokalitetskvalitet	Svært høy kvalitet

Bilde 4. Fra midten av bildet og t.v. ser man naturtypen *Gammel granskog* med gamle trær.

Tabell 3. Tabellen inneholder beskrivelser av lokalitet nr. 3 (lengst sør) i Figur 5.

Lokalitetsnavn, areal	Luskeråsen sør, 20.8 dekar
Naturtype	C12.2 Gammel granskog med gamle trær
Utvalgskriterium	Naturtype med sentral økosystemfunksjon
Rødlistestatus	Nei
Kartleggingsenhet(er)	T4-C-1 Blåbærskog
Usikkerhetsbeskrivelse	Ingen usikkerhet
Tilstandsbeskrivelse	Naturtypen har ingen slitasje, innslag av fremmedarter eller spor av tunge kjøretøyer, noe som iht. instruksen gjør at tilstanden vurderes som god .
Naturmangfoldsbeskrivelse	Naturtypens areal (20.8 daa) gjør at naturmangfoldet iht. MDs kartleggingsinstruks vurderes som moderat . For øvrig ble de rødlistede artene granseterlav (NT) og gubbeskjegg (NT) observert innenfor naturtypen. Det ble registrert lite stående (ca 1 gadd per daa) og liggende (ca 1 låg pr daa) dødved, noe som tyder på at området er nokså intensivt plukkhogd. Funn av gubbeskjegg og granseterlav indikerer tre-kontinuitet i området. Gran er dominerende treslag, med betydelig innslag av fjellbjørk. I feltsjiktet vokser blåbærlyng. Lokaliteten er i sør kuttet av prosjektgrensa.
Lokalitetskvalitet	Høy kvalitet

Bilde 5. Anslagsvis 200 år gammelt tre (t.v. i bildet) innenfor naturtypen Gammel granskog med gamle trær.

Tabell 4. Liste over kartfestede artsfunn fra befaringen 4. juli 2023. For funnenes geografiske plassering; se Figur 5.

Norsk navn	Kommentar	Kategori	Breddegrad,WGS84	Lengdegrad,WGS84
Granseterlav		Nær truet (NT)	61,152451	9,159351
Gubbeskjegg		NT	61,155908	9,152309
Gubbeskjegg		NT	61,1558	9,152812
Gubbeskjegg		NT	61,152653	9,158911
Kelolav	På gran	NT	61,153116	9,157842
Gubbeskjegg		NT	61,153273	9,157675
Sukkernål		NT	61,153119	9,156047
Granseterlav		NT	61,154175	9,15495
Druelav		NT	61,156081	9,154229
Blanknål		NT	61,156039	9,154219
Tretåspett	Hakkespor	NT	61,155641	9,155541
Granstokkjuke		Livskraftig (LC)	61,155816	9,156918
Gubbeskjegg		NT	61,155803	9,157602
Granmeis	3-5 stk, næringssøk	Sårbar (VU)	61,155738	9,161525
Granseterlav		NT	61,156476	9,161426
Rynkeskinn		NT	61,15627	9,155004
Kelolav	Trolig på furu	NT	61,156328	9,152383
Blanknål		NT	61,156347	9,152356
Gubbeskjegg		NT	61,155215	9,153397
Gubbeskjegg		NT	61,149476	9,155823
Gubbeskjegg		NT	61,146094	9,170456
Granseterlav		NT	61,146356	9,170943
Taigakjuke	Må bekreftes	VU	61,153356	9,157017

For øvrig har det de siste årene blitt hugget mye sør for naturtypen *Gammel grandominert naturskog*, og sørover til planområdets sørlige grense. Rundt tjernet og myra i sør (Figur 2 og Figur 5) er det også hogd relativt nylig (mellom 2010 og 2015), der grana i hovedsak er avvirket og en del fjellbjørk står igjen (Bilde 6). Vegetasjonen rundt tjernet og myra er derfor sterkt påvirket av kantsonehogst.

Bilde 6. Tjernet sør i planområdet ligger midt i bildet. Omkring tjernet, på bortsiden av vannflaten, er det nylig avvirket mye gran og bjørk i kantsonen langs myra og oppover skråningen mot hyttene.

Langs de bratteste partiene i vest og sør i planområdet står det fortsatt granskog som potensielt kunne vært kartlagt som naturtype, men som på grunn av tidsbegrensning ikke ble nøye saumfart i denne kartleggingen. For øvrig ble det ikke registrert kalkkrevende arter under feltarbeidet, verken i skog eller på myr.

1.4 Oppsummering

Det ble innenfor planområdet registrert en naturtype *Gammel grandominert naturskog* med *svært høy kvalitet* iht. MDs kartleggingsinstruks. En naturtype *Gammel granskog med gamle trær* med *svært høy kvalitet*, og en naturtype *Gammel granskog med gamle trær* med *høy kvalitet* ble også registrert innenfor planområdet. Totalt ble ni rødlistede arter observert under feltarbeidet, der åtte arter var nær truet (NT) og én sårbar (VU). I tillegg ble mest sannsynlig taigakjuke (VU) funnet. Taigakjuke er en sjelden naturskogsart som har få registrerte lokaliteter i Valdres-området (totalt fire funn mellom Tyrifjorden og Beitostølen [5]). Siden det aktuelle planområdet ble befart etter en nokså tørr periode (jf. nedbør under normalen for mai og juni 2023 iht. Meteorologisk institutt sin målestasjon på Beitostølen) og utenfor soppsesong, er det potensial for å finne flere rødlistede/forvaltningsrelevante sopparter i området. Dersom infrastruktur og hytter skal etableres i planområdet bør det gjennomføres en konsekvensutredning som vurderer konsekvens og påvirkning av planlagt utbygging, både for naturtyper og arter som er kartlagt i dette notatet og andre artsgrupper og økologiske verdier (jf. § 10 i Forskrift om konsekvensutredninger).

1.5 Referanser

- [1] «Arkivsak 23/131 - Detaljregulering for Luskeråsen Vest - Øystre Slidre kommune». https://www.oystre-slidre.kommune.no/innsyn.aspx?response=arkivsak_detaljer&arkivsakid=2023000131&scripturi=/innsyn.aspx&skin=infolink&Mid1=273& (åpnet 8. august 2023).
- [2] Miljødirektoratet, «Naturbase». <https://geocortex01.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase> (åpnet 10. august 2021).
- [3] Artsdatabanken, «Økologiske grunnkart». <https://okologiskegrunnkart.artsdatabanken.no/?lng=18.237304687500004&lat=64.01758645527458&favorites=false> (åpnet 10. august 2021).
- [4] «Kartleggingsinstruks 2023: Kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2 - Miljødirektoratet», *Miljødirektoratet/Norwegian Environment Agency*. <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2022/januar/kartleggingsinstruks-kartlegging-av-terrestriske-naturtyper-etter-nin/> (åpnet 23. mai 2023).
- [5] Artsdatabanken, «Artskart», 21. november 2022. [https://artskart.artsdatabanken.no/app/#map/206597,6698200/12/background/greyMap/filter/%7B%22TaxonGroupIds%22%3A%5B12%2C5%2C21%2C55%2C53%2C7%2C50%2C8%2C51%5D%2C%22IncludeSubTaxonIds%22%3Atrue%2C%22Categories%22%3A%5B15%2C14%2C13%2C12%2C11%2C10%2C9%5D%2C%22Found%22%3A%5B2%5D%2C%22NotRecovered%22%3A%5B2%5D%2C%22BoundingBox%22%3A%22POLYGON%20\(\(203624.15163234563%206696320.053216138%2C209569.05788234563%206696320.053216138%2C209569.05788234563%206700080.576653638%2C203624.15163234563%206700080.576653638%2C203624.15163234563%206696320.053216138\)\)%22%2C%22Style%22%3A1%7D](https://artskart.artsdatabanken.no/app/#map/206597,6698200/12/background/greyMap/filter/%7B%22TaxonGroupIds%22%3A%5B12%2C5%2C21%2C55%2C53%2C7%2C50%2C8%2C51%5D%2C%22IncludeSubTaxonIds%22%3Atrue%2C%22Categories%22%3A%5B15%2C14%2C13%2C12%2C11%2C10%2C9%5D%2C%22Found%22%3A%5B2%5D%2C%22NotRecovered%22%3A%5B2%5D%2C%22BoundingBox%22%3A%22POLYGON%20((203624.15163234563%206696320.053216138%2C209569.05788234563%206696320.053216138%2C209569.05788234563%206700080.576653638%2C203624.15163234563%206700080.576653638%2C203624.15163234563%206696320.053216138))%22%2C%22Style%22%3A1%7D) (åpnet 21. november 2022).
- [6] NIBIO, «Kilden - Arealinformasjon». https://kilden.nibio.no/?lang=nb&topic=arealinformasjon&bgLayer=farger_cache&X=6633068.38&Y=167661.07&zoom=9.834762714951484&layers_opacity=0.75,0.75,0.75,0.75&layers=basis_eiendomsgrenser,eksterne_rodlistede_arter,eksterne_naturtyper_nin,eksterne_naturtyper&catalogNodes=226,237# (åpnet 10. august 2021).
- [7] Artsdatabanken, «Norsk rødliste for arter 2021 - Artsdatabanken». <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/> (åpnet 7. desember 2021).
- [8] Artsdatabanken, «Rødliste for naturtyper 2018». <https://www.artsdatabanken.no/pages/245369> (åpnet 6. september 2021).
- [9] Artsdatabanken, «Fremmedartslista 2018». <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018> (åpnet 10. august 2021).